

МАРАЧ О. М., ДРАГАНЧУК В. М.

**КОЛОКВІУМ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ
“ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ”**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ, ТЕОРІЇ МИСТЕЦТВ ТА ВИКОНАВСТВА

МАРАЧ О. М., ДРАГАНЧУК В. М.

**КОЛОКВІУМ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ
“ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ”**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Редакційно-видавничий відділ
Волинського національного університету імені Лесі Українки
Луцьк–2012

УДК 784.1:7.071.2(078)
ББК 85.314.1я73-9
М 25

*Рекомендовано до друку методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 7 від 21 березня 2012 р.)*

Рецензенти:

Гаврилюк В. Є. – заслужений діяч мистецтв України, старший викладач кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки

Гордійчук А. М. – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, завідувач і професор кафедри музичних інструментів Інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки

М 25 Марач О. М. Колоквіум із дисципліни “Хорове диригування”: завдання для індивідуальної роботи студентів / О. М. Марач, В. М. Драганчук. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 24 с.

Колоквіум є формою індивідуальної роботи студентів із фахової дисципліни “Хорове диригування”. Навчальне видання містить перелік питань, критерії оцінювання відповіді та список джерел, рекомендованих для використання. Питання охоплюють історію розвитку європейської, в тому числі української, хорової творчості від епохи Відродження до наших днів, а також основні диригентсько-хорові поняття та музичні терміни.

Видання адресується студентам і викладачам музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів.

УДК 784.1:7.071.2(078)
ББК 85.314.1я73-9

© Марач О. М., Драганчук В. М., 2012
© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2012

ВСТУП

Формування професійної майстерності майбутнього викладача диригентсько-хорових дисциплін повинно відбуватись у нерозривній єдності виконавської та інтелектуальної підготовки фахівця. Тому студенти спеціалізації “Хорове диригування” кожного семестру відповідно до робочих навчальних програм складають колоквіуми, що є формою індивідуальних науково-дослідних завдань.

Матеріали колоквіумів спонукають до вивчення загально-історичних тенденцій розвитку хорового мистецтва як складової європейської культури, розгляд творчих портретів композиторів, вивчення вокального та хорового репертуару зі спадщини провідних митців: вокально-симфонічні твори (ораторії, кантати, меси, літургії, пасіони тощо), окремі хори, хори й ансамблі з опер, хорові концерти, камерно-вокальні (солоспіви, романси, балади тощо) твори.

Тематика питань зорієнтована на такі основні аспекти:

- ✓ розвиток хорового мистецтва від епохи Відродження до сучасності;
- ✓ жанрова система у вокальній і хоровій музиці;
- ✓ вокальна та хорова творчість видатних композиторів;
- ✓ основні диригентсько-хорові поняття;
- ✓ основні музичні терміни (подані за джерелом: [47]).

Такий підхід сприяє здобуттю теоретичних знань і практичних навичок аналізу основних етапів становлення та розвитку хорового мистецтва, а саме:

- ✓ набуття знань щодо тенденцій розвитку хорового мистецтва;
- ✓ засвоєння особливостей стильових напрямків хорового мистецтва та його жанрової системи;
- ✓ виявлення специфічних ознак індивідуальних композиторських стилів в аспекті взаємодії традицій і новаторства;
- ✓ збагачення досвіду сприйняття музики, поглиблення розуміння процесів розвитку музичного мистецтва.

Після переліку питань містяться критерії оцінювання відповіді та джерела, рекомендовані для опрацювання у процесі самостійної підготовки студента.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

Денна форма навчання:

І курс, 11 група, І семестр

І курс, 11а група, І семестр (І частина)

Заочна форма навчання:

І курс, 11 група, І семестр

1. Мистецтво епохи Відродження.
2. Строгий стиль в поліфонії. Хорова та вокальна творчість композиторів нідерландської школи – Г. Дюфаї, Ж. Депре, О. Лассо.
3. Хорова та вокальна творчість композиторів італійських шкіл – А. та Дж. Габріелі, Дж. Палестрини.
4. Опера. Діяльність “Флорентійської камерати”. Неаполітанська опера. А. Скарлатті.
5. Музична діяльність церковних братств в Україні. Луцьке братство. Вертеп.
6. Поняття: хорал (григоріанський, протестантський), хоральна обробка, арія *da capo*, арія *lamento*.
7. Жанри: органум, ричеркар, мотет, кондукт, магніфікат, мадригал, шансон.
8. Жанри: опера, ораторія, кантата.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) диригентська постава;
 - 2) ауфтакт (3 складових елементи);
 - 3) дводольна схема тактування.
10. Музичні терміни:
 - 1) повільні темпи:
 - *adagio* – повільно (повільніше, ніж *andante*, але швидше, ніж *largo*); 2) частина твору або окрема п’єса у повільному темпі;
 - *adagissimo* – дуже поволі;
 - *adagietto* – дещо повільно;
 - *grave* – позначення темпу і виразності: повільно, урочисто;
 - *largo* – “широко”; повільно;
 - *lento* – повільно;

2) помірні темпи:

- *moderato* – “стримано”; часто комбінується з іншими термінами, які зазвичай пов’язані з темпом; наприклад, *allegro moderato*;
- *sostenuto* – стримано;
- *non troppo* – не занадто; *allegro ma non troppo* – не занадто швидко;
- *andante* – 1) помірно; 2) п’єса в темпі анданте або частина циклу;
- *andantino* – 1) рухоміше, ніж *andante*; 2) невелика п’єса в темпі *andante* або частина циклу;

3) швидкі темпи:

- *allegretto* – 1) повільніше, ніж *allegro*, і скоріше, ніж *andante*; 2) достатньо рухома невелика п’єса або частина циклу;
- *allegro* – “весело, радісно”; 1) скоро; 2) п’єса в темпі алегро, частина циклу, перша частина класичного сонатно-симфонічного циклу (сонатне алегро);
- *vivo* – жваво;
- *vivace* – позначення темпу і виразності: швидко, жваво;
- *precipitato* – стрімко;
- *rapido* – швидко;
- *presto* – дуже швидко;
- *prestissimo* – винятково швидко; швидше, ніж *presto*;
- *veloce* – зі швидкістю;
- *velocissimo* – так швидко, наскільки можливо; часта невелика зміна висоти звуку;

4) поняття:

- *cantus firmus* (лат.) – буквально “міцний наспів”, у поліфонічному творі – наспів, що залишається незмінним при додаванні до нього контрапунктів;
- *cantus planus* (лат.) – ритмічно рівний одноголосний спів, характерний для григоріанського хоралу.

Денна форма навчання:

І курс, 11 група, II семестр

І курс, 11а група, I семестр (II частина)

Заочна форма навчання:

І курс, 11а група, II семестр

1. Мистецтво епохи Бароко.
2. Вільний стиль в поліфонії. Хорова та вокальна творчість Й. С. Баха.
3. Хорова творчість Г. Ф. Генделя.
4. Хорова та вокальна творчість Г. Шютца, К. Монтеверді та А. Вівальді.
5. Бароко в українському мистецтві. Творча постать і хорова творчість М. Дилецького. Творча постать і музична творчість Г. Сковороди.
6. Жанри: меса, реквієм, пассіони (страсті).
7. Жанри: кант, псалм, літургія, партесний концерт.
8. Поняття: знаменний, путевий, демественний розспіви.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) зняття;
 - 2) розміщення хорових партій;
 - 3) тридольна схема тактування.
10. Музичні терміни:
 - 1) позначення агогіки:
 - *accelerando* – прискорення; поступово збільшуючи темп;
 - *stretto* – “стиснуто”, “швидше”;
 - *stringendo* – “стискаючи”, “пришвидшуючи”;
 - *rallentando* або *rall.* – поступово сповільнюючи, уповільнюючись;
 - *ritardando*, *ritard.*, *rit.* – поступово сповільнюючи;
 - *ritenuto*, *riten.*, *rit.* – поступово знижуючи темп, але на більше короткому відрізку, чим *ritardando* (може відноситися тільки до одного звуку);
 - *allargando* – “розширюючи”, стосується одночасно і до темпу (уповільнення), і до виразності (підкреслення кожного звуку);

- *incalzando* – пришвидшуючи і збільшуючи гучність (протилежно до *calando*);
 - *calando* – сповільнюючи і зменшуючи гучність;
 - *mosso* – “рух”; використовується з *più* або *meno* для пришвидшення або уповільнення відповідно;
 - *più* – більше; *più allegro* – швидше;
 - *a tempo* – в темпі;
 - *tempo primo* – початковий темп;
- 2) позначення динаміки:
- *forte* або *f* – “сильний”; чим більше *f*, тим голосніше;
 - *fortissimo* або *ff* – дуже голосно, так голосно, як тільки можливо (протилежно до *pianissimo*);
 - *piano* або *p* – “тихо”; вказівка виконувати тихіше; чим більше *p*, тим тихіше виконувати (*pp*, *ppp*);
 - *pianissimo* або *pp* – “дуже тихо”;
 - *mezzo* – “половина”; наприклад: *mezzo forte (mf)*, *mezzo piano (mp)*;
 - *crescendo* або *cresc.* – збільшуючи гучність, голосніше;
 - *decrescendo* або *decresc.* – так само як *diminuendo* або *dim.*: зменшуючи гучність, тихіше;
 - *subito* – несподівано, наприклад: *sub. f*, *sub. p*;
 - *poco* – трішки, *poco a poco* (поко а поко) – мало-помалу, поступово, наприклад: *f poco a poco*;
- 3) поняття:
- *basso continuo* (також генерал-бас, цифрований бас) – “безперервний, загальний бас”: традиція музики епохи бароко, відповідно до якої нижній голос в ансамблі виконувався мелодійним інструментом відповідного діапазону (віола та гамба, віолончель, фагот), тоді як інший інструмент (клавішний або лютня) дублював цю лінію разом з акордами, які позначалися в нотах умовним цифровим записом;
 - *basso ostinato* – буквально “постійний бас”: коротка музична фраза в басу, повторювана протягом всієї композиції або якого-небудь її розділу, при вільному варіюванні верхніх голосів; у старовинній музиці цей прийом особливо типовий для чакони і пасакалії.

Денна форма навчання:

II курс, 21 група, I семестр

I курс, 11а група, II семестр (I частина)

Заочна форма навчання:

II курс, 21а група, I семестр

1. Мистецтво епохи Класицизму. Оперна реформа Х. В. Глюка.
2. Віденський класицизм. Хорова творчість Й. Гайдна.
3. Хорова та вокальна творчість В. А. Моцарта.
4. Хорова та вокальна творчість Л. ван Бетовена.
5. Класицизм в українському мистецтві. Глухівська співова школа. Творча постать і хорова творчість Д. Бортнянського.
6. Творча постать і хорова творчість М. Березовського.
7. Творча постать і хорова творчість А. Веделя.
8. Жанри: арія, аріозо, арієтта, каватина, речитатив, монолог, хоровий (“партитурний”) концерт XVIII ст.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) “точка”, її види;
 - 2) прості, складні, мішані розміри; їх відмінність;
 - 3) чотиридольна схема тактування.
10. Музичні терміни:
 - *a cappella* – хоровий спів без інструментального супроводу;
 - *accentato* – акцентовано; з акцентом;
 - *ad libitum* – “за бажанням”: вказівка, яка дозволяє виконавцю вільно варіювати темп, фразування та ін.; скорочено *ad. lib.*;
 - *affettuoso* – з відчуттям;
 - *alla breve* – позначення тактового розміру (перекреслена літера С): швидке виконання дводольних метрів, рахунок ведеться не чвертями, а половинними нотами;
 - *alla marcia* – у стилі маршу;
 - *amoroso* – любовно;
 - *animato, con anima* – душевно, з душею;
 - *appassionato* – схвильовано;
 - *archi* – струнні смичкові інструменти;
 - *assai* – дуже; напр., *adagio assai* – дуже повільно;
 - *attacca* – 1) вказівка наприкінці частини починати наступну частину без перерви; 2) одна із динамічних характеристик звуковидобування, пов’язана з початковим моментом узяття звуку; 3) в акустиці – початкова фаза розгортання звуку.

Денна форма навчання:

II курс, 21 група, II семестр

I курс, 11а група, II семестр (II частина)

Заочна форма навчання:

II курс, 21а група, II семестр

1. Мистецтво епохи Романтизму. Етапи музичного романтизму.
2. Хорова та вокальна творчість Ф. Шуберта.
3. Хорова та вокальна творчість Р. Шумана, К. М. Вебера, Ф. Мендельсона-Бартольдї.
4. Хорова та вокальна творчість Дж. Россїні та Дж. Вердї.
5. Хорова та вокальна творчість Й. Брамса, Е. Гріга, Б. Сметани, А. Дворжака, Ф. Ліста.
6. Творчість Р. Вагнера, оперна реформа.
7. Хорова і вокальна творчість Г. Малера, А. Брукнера, Р. Штрауса.
8. Поняття про історичні типи багатоголосся: гетерофонія, поліфонія (підголоскова, контрастна, імітаційна), гомофонія.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) функції лівої та правої рук в диригуванні;
 - 2) фермата, види фермат;
 - 3) п’ятидольна схема тактування.
10. Музичні терміни:
 - *basso continuo* (також генерал-бас, цифрований бас) – “безперервний, загальний бас”: традиція музики епохи Бароко, відповідно до якої нижній голос в ансамблі виконувався мелодійним інструментом відповідного діапазону (віола та гамба, віолончель, фагот), тоді як інший інструмент (клавішний або лютня) дублював цю лінію разом з акордами, які позначалися в нотах умовним цифровим записом;
 - *basso ostinato* – буквально “постійний бас”: коротка музична фраза в басу, повторювана протягом всієї композиції або її розділу при вільному варіюванні верхніх голосів; у старовинній музиці цей прийом особливо типовий для чакони і пасакалїї;

- *bel canto* – стиль співу, пов'язаний з італійською оперою; краса звуковидобування і технічна досконалість переважають над драматичною виразністю;
- *bravura, con bravura* – блискуче;
- *brillante* – блискуче;
- *brio, con brio* – з жаром, з теплом;
- *cadenza* – завершення;
- *cantabile* – співуче;
- *capriccioso* – капризно;
- *cesura* або *caesura* – перерва, зупинка;
- *comodo* – зручно;
- *con* – з, із;
- *con affetto* – з емоціями;
- *con dolore* – з сумом;
- *con (gran, molto) espressione* – з виразом, виразно;
- *con fuoco* – з вогнем;
- *con moto* – з рухом, рухливо;
- *con spirito* – із натхненням.

Денна форма навчання:

III курс, 31 група, I семестр

II курс, 21а група, I семестр (I частина)

Заочна форма навчання:

III курс, 31а група, I семестр (I частина)

1. Хорова та вокальна творчість М. Глінки.
2. Хорова та вокальна творчість О. Даргомижського, О. Бородіна.
3. Хорова та вокальна творчість М. Мусоргського, М. Римського-Корсакова.
4. Хорова та вокальна творчість П. Чайковського.
5. Хорова та вокальна творчість С. Рахманінова.
6. Хорова та вокальна творчість С. Танєєва.
7. Вокальна творчість М. Рославця.

8. Види хорових обробок: аранжування, транскрипція, гармонізація народної мелодії.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) значення міміки в диригуванні;
 - 2) виконання та значення пауз;
 - 3) шестидольна схема тактування.
10. Музичні терміни:
 - *da capo* – “з початку”; вказівка, що приписує повторити з початку фрагмент або цілу частину твору; скорочено D.C.;
 - *deciso* – рішуче;
 - *delicatamente* або *delicato* – делікатно;
 - *dolce* – ніжно, лагідно;
 - *dolcissimo* – дуже ніжно;
 - *dolente* – сумно, жалібно;
 - *doloroso* – скорботно;
 - *energico* – енергійно;
 - *eroico* – героїчно;
 - *espirando* – затухаючи;
 - *espressivo* або *espr.* – виразно;
 - *estinto* – згасаючи;
 - *facile* – легко;
 - *feroce* – дико;
 - *fieramente* – гордо;
 - *fine* – (фіне) – кінець (традиційне позначення в партитурі);
 - *flebile* – траурно;
 - *focoso* або *fuocososo* — “запальний”; пристрасно;
 - *freddo* – холодно;
 - *fresco* – свіжо;
 - *fuoco* – вогонь; *con fuoco* означає “з вогнем”;
 - *furioso* – скажено.

Денна форма навчання:

III курс, 31 група, II семестр

II курс, 21а група, I семестр (II частина)

Заочна форма навчання:

III курс, 31а група, I семестр (II частина)

1. Романтизм в українському мистецтві. Хорова та вокальна творчість С. Гулака-Артемівського.
2. Перемишльська школа. Хорова та вокальна творчість М. Вербицького, І. Лаврівського, С. Воробкевича, В. Матюка.
3. Творча постать, хорова та вокальна творчість М. Лисенка.
4. Хоровий рух в Україні в першій третині ХХ століття. Творчі постаті, хорова творчість М. Леонтовича, О. Кошиця, К. Стеценка, Я. Степового.
5. Творча постать, хорова та вокальна творчість С. Людкевича.
6. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість Д. Січинського, Я. Лопатинського, М. Вериківського, Г. Верьовки.
7. Краєзнавство. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість М. Тележинського, А. Річинського.
8. Пісенні жанри українського фольклору.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) диригування витриманих тривалостей;
 - 2) види звуковедення;
 - 3) схема тактування на “раз”.
10. Музичні терміни:
 - *gaudioso* – із задоволенням, радісно;
 - *gentile* – м’яко;
 - *giocoso* або *giojoso* – весело, грайливо;
 - *giusto* – “строго”, “точно”;
 - *glissando* – музичний термін, що означає “плавний” перехід від одного звуку до іншого по черзі через всі можливі для відтворення на даному інструменті звуки, що лежать між ними;
 - *grandioso* – велично;
 - *grave* - позначення темпу і виразності: повільно, урочисто;
 - *grazioso* – граціозно;
 - *imperioso* – владно;

- *impetuoso, impeto* – з натиском;
- *imponente* – рішуче, виразно;
- *improvisando* – з імпровізацією, *improvisato* – імпровізуючи;
- *in altissimo* – “в найвищому”; грати на октаву вище;
- *indeciso* – нерішуче, невизначено;
- *in disparte* – окремо, незалежно від решти (при спільному виконанні);
- *in distanza (in lontananza)* – на віддалі;
- *infuriante* – гнівно;
- *in modo di...* – у стилі;
- *insensibile* – “нечутливо”; вказівка майже непомітно змінити гучність або темп;
- *intimo* – глибоко;
- *iocoso* – жартівливо;
- *irato* – розгнівано.

Денна форма навчання:

IV курс, 41 група, I семестр

II курс, 21а група, II семестр (I частина)

Заочна форма навчання:

III курс, 31а група, II семестр (I частина)

1. Модернізм як культурно-мистецьке явище ХХ століття.
2. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість Л. Ревуцького, Б. Лятошинського.
3. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість Ю. Мейтуса, В. Кирейка, В. Губаренка.
4. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість В. Барвінського, А. Кос-Анатольського, Є. Козака, М. Колесси.
5. Хорова та вокальна творчість на тексти Г. Сковороди.
6. Хорова та вокальна творчість на тексти Т. Шевченка.
7. Хорова та вокальна творчість на тексти Лесі Українки.
8. Хорова та вокальна творчість на тексти І. Франка.
9. Диригентсько-хорові поняття:

- 1) хорове дихання;
 - 2) unisono, divisi, tutti, solo, soli, voce, voci;
 - 3) семидольна схема диригування.
10. Музичні терміни:
- *lacrimoso* – “слізливо”; сумно;
 - *lamentando* – жаліючись;
 - *lamentoso* – сумно, похмуро;
 - *legato* – “гладко”; з’єднуючи один звук з іншим;
 - *leggiero* – легко;
 - *liberamente* – вільно;
 - *libero* – вільний, вільно;
 - *loco* – вказує грати так, як написано (переважно вико ристовується для відміни вказівки “8va”);
 - *lugubre* – скорботно;
 - *luminoso* – світло;
 - *lusingando* – піддесливо;
 - *ma* – але;
 - *ma non troppo* – але не занадто;
 - *maestoso* – урочисто;
 - *magico* – магічно;
 - *magnifico* – чудово;
 - *marcato* – підкреслюючи;
 - *melancolico* – меланхолійно;
 - *mesto* – похмуро, сумно;
 - *misterioso* – таємниче;
 - *mobile* – гнучко, мінливо;
 - *modesto* – скромно;
 - *molto* – дуже;
 - *morendo* – “помираючий”; згасання динаміки та, можливо, і темпу;
 - *naturale* або *nat.* – “природний”; повернутися до первинного способу гри (використовується для відміни позначень про спосіб гри);
 - *nobile* або *nobilmente* – благородно.

Денна форма навчання:

IV курс, 41 група, II семестр

II курс, 21а група, II семестр (II частина)

Заочна форма навчання:

III курс, 31а група, II семестр (II частина)

1. Стили: імпресіонізм, експресіонізм, фольклоризм, модерн (сецесія), урбанізм, футуризм, конструктивізм, неокласицизм, неофольклоризм.
2. Хорова та вокальна творчість І. Стравінського.
3. Хорова та вокальна творчість композиторів нововіденської школи (А. Шенберг, А. Берг, А. Веберн).
4. “Французька шістка”. Хорова та вокальна творчість А. Оннегера.
5. Хорова та вокальна творчість П. Гіндеміта.
6. Хорова та вокальна творчість К. Орфа.
7. Хорова та вокальна творчість О. Мессіана.
8. Хорова та вокальна творчість К. Пендеревського.
9. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) аранжування;
 - 2) транскрипція;
 - 3) восьмидольна схема диригування.
10. Музичні терміни:
 - *opus* (лат. *opus*, “твір”; скорочено – “*op.*”): позначення вживається композиторами, починаючи з епохи Бароко, й ставиться до порядкового номера даного твору в списку (найчастіше хронологічному) творів даного автора;
 - *ossia* – позначає альтернативний варіант виконання певної частини твору;
 - *ostinato* – багаторазове повторення мелодичної або ритмічної фігури, гармонічного звороту, окремого звуку (особливо часто – у басових голосах);
 - *passionato* – пристрасно;
 - *patter song* (англ.) – гумористична пісня, в якій слова покладені на просту мелодію, що складається з багаторазового повторення тих самих звуків, слова при цьому повинні вимовлятися швидко й чітко;
 - *pausa* – перерва;

- *perpetuum mobile* – “вічний рух”: п’еса, побудована на безперервному швидкому ритмічному русі від початку й до кінця;
- *pesante* – важко;
- *piacevole* – приємно;
- *piangevole* – жалібно;
- *pochettino* або *poch.* – дуже мало, досить мало;
- *poi* – тоді, потім;
- *portamento* – перехід ковзанням від одного звуку до іншого, використовуваний у співі й грі на струнних;
- *portato* – спосіб звуковидобування, між *legato* й *staccato*;
- *precipitato* – стрімко;
- *prima volta* – “вперше”; вказівка грати у першому з двох повторень;
- *primo* або *prima* – перший.

Денна форма навчання:

V курс, 51 і 51м групи, I семестр

Заочна форма навчання:

VI курс, 61 група, I семестр

1. Стили: неокласицизм, необароко, неоромантизм, неофольклоризм, неоекспресіонізм.
2. Хорова та вокальна творчість С. Прокоф’єва.
3. Хорова та вокальна творчість Д. Шостаковича.
4. Хорова та вокальна творчість Г. Свірідова
5. Хорова та вокальна творчість Р. Щедріна.
6. Хорова та вокальна творчість А. Шнітке, Е. Денисова.
7. Хорова та вокальна творчість С. Губайдуліної, А. Пярта.
8. Меса: структура, історія розвитку жанру.
9. Етапи історичного розвитку диригування.
10. Виконавська інтерпретація у творчості диригента: теоретичний аспект.
11. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) дев’ятидольна схема тактування;
 - 2) десятидольна схема тактування.
12. Музичні терміни:

- *quasi* – як, подібно; напр: *quasi marcia* – як марш;
- *religioso* – релігійно;
- *repente* – несподівано;
- *ripieno* – в інструментальній музиці епохи Бароко позначення гри всього оркестру; те ж, що *tutti*;
- *risoluto* – впевнено;
- *rubato* – гнучке трактування темпо-ритмічної сторони твору, відхилення від рівномірного темпу з метою досягнення більшої виразності;
- *scherzando, scherzoso* – грайливо;
- *scherzo* – “жарт”;
- *secco*, або *sec* (фр.) – “сухо”;
- *segue* – продовжувати, як раніше: вказівка, що заміняє вказівку *attacca* (яка пропонує виконувати наступну частину без перерви) і пропонує продовжувати виконання в тій же манері, що й раніше (у цьому випадку частіше вживається позначення *sempre*);
- *semibreve* – ціла нота;
- *semplice* – просто;
- *sempre* – постійно, завжди; *sempre pianissimo* – увесь час дуже тихо;
- *senza* (сенца) – без; наприклад: *senza sordino* – зняти сурдину;
- *simile* – так само.

Денна форма навчання:

V курс, 51 і 51м групи, II семестр

Заочна форма навчання:

VI курс, 61 група, II семестр

1. Постмодернізм як мистецьке явище др. пол. XX століття.
2. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість Є. Станковича, Л. Дичко.
3. Творчі постаті, хорова та вокальна творчість В. Сільвестрова, Л. Грабовського.
4. Хорова та вокальна творчість І. Карабиця, Ю. Іщенко, В. Степурка.

5. Хорова та вокальна творчість Ю. Алжнєва, О. Щетинського, К. Цепколенко, О. Некрасова.
6. Хорова та вокальна творчість В. Зубицького, І. Щербаківа, В. Рунчака.
7. Хорова та вокальна творчість М. Скорика, В. Камінського, О. Козаренка.
8. Літургія: структура, історія розвитку жанру.
9. Краєзнавство. Хорова та вокальна творчість Г. Мірецького, В. Герасимчука, М. Стефанишина, В. Тиможинського.
10. Хорове виконавство в Україні періоду Незалежності: колективи, диригенти, конкурси, фестивалі.
11. Диригентсько-хорові поняття:
 - 1) одинадцятидольна схема тактування;
 - 2) дванадцятидольна схема тактування.
12. Музичні терміни:
 - *smorzando* або *smorz.* – згасаюче;
 - *soave* – гладко;
 - *sonore* – звучно;
 - *sostenuto* – стримано; іноді позначення може ставитися й до темпу.;
 - *sotto voce* – напівголосно, приглушено;
 - *spiritoso* – з наснагою, піднесено, енергійно;
 - *strepitoso* – шумно;
 - *tacet* – тиша; не грати;
 - *tempus perfectum, tempus imperfectum* – позначення тридольного та дводольного розмірів в епохи пізнього Середньовіччя й Відродження;
 - *teneramente* – ніжно;
 - *tenuto* – витримано: позначення пропонує витримувати повну тривалість ноти; іноді мається на увазі легке перевищення тривалості;
 - *terraced dynamics* (англ.) – терасоподібна динаміка – раптові зміни динамічного рівня, типові для музики Бароко;
 - *tranquillo* – спокійно;
 - *tremendo* – страшно;
 - *tremolo* – тремоло; швидке багаторазове повторення тієї самої ноти;
 - *vittorioso* – переможно;
 - *volante* – літаючий.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- 10 – 9 балів – відповідь є змістовною; на високому рівні висвітлено образно-художній і жанрово-стильовий зміст творчого доробку композиторів; перелічено основні твори, зазначено їх найхарактерніші особливості; продемонстровано володіння музичною термінологією; виклад логічний, згідно з нормами літературної мови;
- 8 – 7 балів – відповідь є змістовною; допущено 2–3 незначні неточності – недостатньо повно висвітлено образно-художній і жанрово-стильовий зміст творчого доробку композиторів; не зазначено особливостей основних творів; допущено незначні термінологічні неточності; виклад логічний, згідно з нормами літературної мови;
- 6 – 5 балів – відповідь є недостатньо змістовною; допущено ряд помилок у висвітленні сутності образно-художнього та жанрово-стильового змісту творчого доробку композиторів; перелічено твори без коментарів, з помилками; продемонстровано слабе володіння музичною термінологією; виклад недостатньо логічний, є окремі порушення літературної мови;
- 4 – 3 бали – відповідь є недостатньо змістовною; допущено ряд помилок: навчальний матеріал викладений неповно, непослідовно, недостатньо висвітлено сутність образно-художнього і жанрово-стильового змісту творчого доробку композиторів; перелічено твори без коментарів, з помилками; продемонстровано слабе володіння музичною термінологією; виклад недостатньо логічний, з порушеннями літературної мови;
- 2 – 1 бал – відповідь є беззмістовною; навчальний матеріал викладений дуже неповно, непослідовно, не висвітлено сутність образно-художнього та жанрово-стильового змісту творчого доробку композиторів; суттєві помилки у переліку творів; продемонстровано слабе володіння музичною термінологією; виклад нелогічний, з порушеннями літературної мови;
- 0 балів – завдання не представлено.

ДЖЕРЕЛА, РЕКОМЕНДОВАНІ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

1. Асафьев Б. В. О хоровом искусстве / Борис Асафьев. – Л. : Музыка, – 216 с.
2. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Актуалізація звичаєвої традиції: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Ольга Бенч-Шокало. – К. : Редакція журналу “Український Світ”, 2002. – 440 с.
3. Верещагіна О. Є. Історія української музики ХХ століття / О. Є. Верещагіна, Л. П. Холодкова. – К. : Освіта України, 2008. – 268 с.
4. Галацкая В. С. Музыкальная литература зарубежных стран / Вера Галацкая : уч. пособ. – Вып. 1. – М. : Музыка, 1985. – 351 с.
5. Галацкая В. С. Музыкальная литература зарубежных стран / Вера Галацкая : уч. пособ. – Вып. 3. – М. : Музыка, 1989. – 557 с.
6. Гивенталь И. А. Музыкальная литература. Г. Ф. Гендель, Й. С. Бах : уч. пособ. / И. А. Гивенталь, Л. Д. Гингольд. – М. : Музыка, 1986. – 444 с.
7. Гуревич Е. Л. История зарубежной музыки : популярные лекции / Гуревич Е. Л. – М. : Изд. центр “Академия”, 2000. – 320 с.
8. Довженко В. Нариси з історії української радянської музики : В 2-х тт. – Т. 1 / Валеріан Довженко. – К. : Держвидав обр. мист. і муз. літер. УРСР. – 1957. – 238 с.
9. Довженко В. Нариси з історії української радянської музики : В 2-х тт. – Т. 2 / Валеріан Довженко. – К. : Муз. Україна. – 1967. – 319 с.
10. Друскин М. С. О западноевропейской музыке ХХ в. / Михаил Друскин. – М. : Советский композитор, 1973. – 271 с.
11. Єфіменко А. Г. Волинський осередок Національної спілки композиторів України : навч. посіб. / А. Г. Єфіменко, О. І. Коменда. – Луцьк : РВВ “Вежа” ВДУ ім. Лесі Українки, 2006. – 214 с.
12. Історія української музики : В 6-ти тт. / [Редкол. : М. М. Гордійчук (гол.) та ін.]. – Т. 1 : Від найдавніших часів до середини ХІХ століття. – К. : Наукова думка, 1989. – 447 с.
13. Історія української музики : В 6-ти тт. / [Редкол. : М. М. Гордійчук (гол.) та ін.]. – Т. 2 : Друга половина ХІХ століття. – К. : Наукова думка, 1989. – 460 с.
14. Історія української музики : В 6-ти тт. / [Редкол. : М. М. Гордійчук (гол.) та ін.]. – Т. 3 : Кінець ХІХ – початок ХХ ст. – К. : Наукова думка, 1990. – 423 с.
15. Історія української музики : В 6-ти тт. / [Редкол. : М. М. Гордійчук (гол.) та ін.]. – Т. 4 : 1917–1941. – К. : Наукова думка, 1992. – 615 с.
16. Історія української музики : В 6-ти тт. / [Редкол. : Г. А. Скрипник (гол.) та ін.]. – Т. 5 : 1941–1958. – К. : Наукова думка, 2004. – 504 с.
17. Кияновська Л. О. Галицька музична культура ХІХ–ХХ ст. : навч. посіб. / Любов Кияновська. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2007. – 424 с.
18. Кияновська Л. О. Українська музична культура / Любов Кияновська : навч. посіб. – Л. : Тріада плюс, 2008. – 344 с.
19. Ковалик П. А. Хорове виконавство як феномен творчої взаємодії (з досвіду Київської хорової школи) : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – музичне мистецтво / Ковалик Павло Андрійович. – К., 2002. – 18 с.
20. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування : Учб. посібн. / Микола Колесса. – К. : Держ. вид. образотворч. мистецтва і муз. літ. УРСР, 1960. – 198 с.
21. Конен В. Д. Очерки по истории зарубежной музыки / Валентина Конен. – М. : Музыка, 1997. – 640 с.
22. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Ч. 1 : Від найдавніших часів до середини ХVІІІ ст. / Лідія Корній. – К. : Вид-во М. П. Коць, 1996. – 314 с.
23. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Ч. 2 : Друга половина ХVІІІ ст. / Лідія Корній. – К. ; Х. : Вид-во М. П. Коць, 1998. – 397 с.
24. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Ч. 3 : ХІХ ст. / Лідія Корній. – К. ; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 2001. – 477 с.
25. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики / Борис Кудрик. – Львів : Каменяр, 1995. – 128 с.
26. Лашенко А. П. З історії київської хорової школи / Анатолій Лашенко. – К. : Музична Україна, 2007. – 197 с.
27. Лашенко А. П. Українське хорове мистецтво ХХ ст. / Анатолій Лашенко // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Музичне виконавство. – Вип. 14. Кн. 6. – К., 1999. – С. 18–31.

28. Ливанова Т. Н. История западноевропейской музыки до 1789 года : Учебник. – В 2-х тт. : Т. 1. : От античности к XVIII веку / Тамара Ливанова. – М. : Музыка, 1986. – 462 с.
29. Ливанова Т. Н. История западноевропейской музыки до 1789 года : учебник. – В 2-х тт. : Т. 2. : от Баха к Моцарту / Тамара Ливанова. – М. : Музыка, 1987. – 467 с.
30. Макаренко Г. Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри : монографія / Герман Макаренко. – К. : Факт, 2005. – 326 с.
31. Марач О. М. Академічне хорове мистецтво у творчому вимірі V Всеукраїнського конкурсу імені Лесі Українки / Олександр Марач // Музикознавчі студії Інституту мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : зб. наук. пр. – Вип. 7. – Луцьк, 2011. – С. 461–473.
32. Марач О. М. Сучасне хорове виконавство в Україні : панорама явища / Олександр Марач // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів “Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень” : у 2-х тт. – Том 2. – Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2011. – С. 175–176.
33. Мартинюк А. К. Диригентсько-хорова освіта в музичній культурі України другої половини XX століття : автореф. дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 – теорія та історія культури / Мартинюк Анатолій Кирилович. – Х., 2001. – 20 с.
34. Михайлець В. В. Вокальна основа хорового мистецтва: історичний та теоретичний аспекти : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – музичне мистецтво / Михайлець Вікторія Вікторівна. – О., 2004. – 18 с.
35. Михайлов М. К. Русская музыкальная литература / Михайлов М., Фрид Э. – Вып. 4. – Л. : Музыка, 1986. – 264 с.
36. Музыкальная энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://dic.academic.ru>.
37. Музыкальная энциклопедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.music-dic.ru/html-music-enc/>.
38. Музыкальный энциклопедический словарь / Гл. ред. Г. В. Келдыш. – М. : Советская энциклопедия, 1991. – 670 с. ; [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.music-dic.ru/>.
39. Муха А. І. Композитори України та української діаспори : Довідник / Антон Муха. – К. : Музична Україна, 2004. – 352 с.
40. Павлишин С. С. Музыка двадцатого століття : навч. посіб. / Стефанія Павлишин. – Л. : БаК, 2005. – 232 с.
41. Привалов С. Русская музыкальная литература : Музыка XI – начала XX века / С. Привалов. – С.–Пб. : Композитор, 2010. – 392 с.
42. Прохорова И. А. Советская музыкальная литература / Прохорова И. А., Скудина Г. С. – М. : Музыка, 1978. – 125 с.
43. Пучко-Колесник Ю. В. Діяльність диригента-хормейстера як соціокультурний феномен : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 – теорія та історія культури / Пучко-Колесник Юлія Віталіївна. – К., 2009. – 18 с.
44. Розеншильд К. К. История зарубежной музыки / Константин Розеншильд. – Вып. 1. – М. : Музыка, 1978. – 544 с.
45. Рожок В. І. Диригентське мистецтво України // Володимир Рожок. Музыка і сучасність : Монографічні дослідження. Науково-популярні, критичні та публіцистичні твори. – К. : Книга пам'яті України, 2003. – С. 63–74.
46. Селезнева Н. О. Професіоналізм хормейстера. Психологічний та культурно-історичний аспекти : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – музичне мистецтво / Селезнева Наталія Олексіївна. – О., 2004. – 16 с.
47. Словник-довідник музичних термінів за книгами Ю. Є. Юцевича [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://term.in.ua/>.
48. Творческие портреты композиторов : популярный справочник. – М. : Музыка, 1989. – 442 с. ; [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://lib.ru/CULTURE/MUSICACAD/SPRAWOCHNIKI/portrets.txt>.
49. Шатова І. О. Стельові основи Одеської хорової школи : автореф. дис... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 – музичне мистецтво / Шатова Ірина Олександрівна. – О., 2005. – 16 с.
50. Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики : монографія / Михайло Швед. – Львів : Сполом, 2010. – 440 с.
51. Шиманський П. Й. Музична культура Волині I половини XX ст. : монографія / Петро Шиманський. – Луцьк : РВВ “Вежа” ВДУ ім. Лесі Українки, 2005. – 172 с.
52. Шреер-Ткаченко О. Я. Нариси з історії української музики : У 2-х тт. – Т. 1. / Онисія Шреер-Ткаченко. – К. : Музична Україна, 1980. – 200 с.

Навчальне видання

Марач Олександр Миколайович

Драганчук Вікторія Миколаївна

КОЛОКВІУМ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ

“ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ”

завдання для індивідуальної роботи студентів

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерна верстка В. М. Драганчук